

به نام خدا

عنوان اقدام پژوهی:

چگونه توانستم مسئله کمرویی و گوشه گیری آیدین... دانش آموز پایه چهارم شعبه خیام ۳ دبستان
پسرانه غیرانتفاعی بوعلی ناحیه ۲ شهرستان کرمان را برطرف کنم.

هانیه رکن آبادی^۱، فهیمه اسدی خانوکی^۲

^۱ کارشناسی ارشد، برنامه ریزی درسی، دانشگاه بین الملل قشم

اداره آموزش و پرورش شهرستان کرمان، آموزشگاه پسرانه غیرانتفاعی بوعلی

ایمیل: Roknabadi.421@yahoo.com

09103289664

^۲ کارشناسی ارشد، روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد کرمان

اداره آموزش و پرورش شهرستان کرمان، آموزشگاه پسرانه غیرانتفاعی بوعلی

ایمیل: asadi.1376@yahoo.com

۰۹۱۴۰۴۶۷۹۷۷

چکیده :

با توجه به اهمیت رشد اجتماعی، اعتماد به نفس و تعامل با همسالان در مقطع ابتدائی و اثرات گوشه گیری دانش آموزان در عدم پیشرفت های تحصیلی و اجتماعی، بر آن شدم اقداماتی در جهت افزایش اعتماد به نفس آیدین ... ، دانش آموز پایه چهارم دبستان غیرانتفاعی بوعلی کرمان انجام دهم. بدین ترتیب از روش های کتابخانه ای و میدانی استفاده شده و به وسیله مشاهده مستقیم و مصاحبه با آموزگار و والدین دانش آموز اطلاعاتی پیرامون این موضوع جمع آوری کردم. مقصود از این اقدام پژوهی فراهم کردن زمینه ای برای رشد اجتماعی و افزایش اعتماد به نفس دانش آموز می باشد. در پایان مدت سه ماه با کمک اطلاعات جمع آوری شده و مشاهدات مستقیم متوجه شدم که استرس دانش آموز در موقعیت های مختلف کاهش یافته و کمرویی او در برقرار ارتباط با دیگران بهبود یافته است .

واژگان کلیدی: اعتماد به نفس، گوشه گیری، کمرویی، دانش آموز

۱- مقدمه

در این مقاله مسئله کمروبی دانش آموزان و راهکارهایی در جهت رفع آن مورد پژوهش قرار گرفته است. کمروبی و کناره گیری، کوششی برای خودداری از ارتباط با محیط اطراف است. کودک کمرو و گوشه گیر ممکن است از برقرار نمودن تماس با افراد و شرکت در فعالیت های اجتماعی خودداری کند و این امر با تقلیل یافتن علائق ذهنی و عاطفی به محیط خارج همراه باشد. این دسته از کودکان ممکن است از موقعیت هایی مانند: شکست، انتقاد، کمبود، اعتماد به نفس، دستپاچگی یا تحقیر و ترس داشته باشند. (جهانشاهلو، گلستان، ۱۳۹۴: ۲۳) کمروبی یک ناتوانی فراگیر اجتماعی است. در هر جامعه ای درصد قابل توجهی از کودکان، نوجوانان و بزرگسالان با اختلال رفتاری و عامل بازدارنده ی رشد شخصیت اجتماعی مواجه هستند. در بسیاری از مواقع کمروبی «اصلی ترین مانع شکوفایی قابلیت ها، خلاقیت ها و ایفای مسئولیت هاست». مگر اینکه بتوانیم، با تشخیص سریع و استفاده از روش های صحیح تربیتی و درمانی مناسب از گسترش کمروبی و تشدید آن پیشگیری کنیم. در غیر این صورت کمروبی می تواند به تدریج به صورت نوعی بیماری روانی درآید. (رضائی، الهه، ۱۳۹۷: ۷) کودکان کمرو چنین ویژگی هایی دارند:

- از اجتماع و گروه همسالان خود دوری می کنند.

- نسبت به یادگیری مهارت های ارتباط برقرار کردن بی تفاوت اند.

- دوستان کمی دارند

و... (سلحشور، ماندانا، ۱۳۹۶: ۱۱)

راهکارهای پیشنهادی برای رویارویی با دانش آموزان خجالتی و گوشه گیر

۱- کار گروهی

۲- دخالت های معلمان در زمینه هایی چون:

- تغییر محیط اجتماعی

-تشویق برای افزایش جواب گویی دانش آموزان

-کاهش استرس و دستپاچگی و... (صباغیان، زهرا، ۱۳۸۵: ۲۰)

عده ای از این دانش آموزان همیشه آرزو می کنند که ای کاش در ساعت انشانوشته ی آنان را شاگردان دیگر بخوانند. در مواردی کمرویی باعث می شود که این دانش آموزان نتوانند از معلومات خود استفاده کرده و به طور شفاهی جواب صحیح را ارائه دهند. این دانش آموزان گرچه برای معلم و همکلاسی های خود مشکلی ایجاد نمی نمایند، ولی ممکن است به علت رنج ناشی از احساس ناامنی و بی کفایتی در خود، یکی از ناخادترین کودکان باشند.

اگر در مورد رفتار غیر اجتماعی آنان چاره ای اندیشیده نشود، این کودکان احتمالاً در معرض بیماری های روانی قرار خواهند گرفت. (احمدوند، محمد علی، ۱۳۹۳: ۷۳) همچنین در اقدام پژوهی که توسط خانم شربانو بیانی بندی در سال ۱۳۹۵ در زمینه درمان گوشه گیری دانش آموزان صورت گرفته، این نتیجه حاصل شده که در مواجهه با هر کار، باید انسان توانایی خود را به کار ببندد تا بتواند آن را به نحو احسن انجام دهد. دانش آموزی که در جمع به سختی حاضر شده، به دلیل گوشه گیری و خجالتی بودن ناشی از ضعف شخصیتی، عدم اعتماد به نفس و خودکم بینی نمی تواند شفاها با دیگران ارتباط داشته باشد و خود را کنار کشیده، میدان بحث و گفت و گو و تبادل نظر را به دیگران می سپارد؛ از بازگویی عقاید خود وحشت دارد و دچار مشکل می شود؛ باید به عنوان معلم وظیفه شناسی با به کارگیری روشهایی به دانش آموز کمک کنیم تا بهتر بر این احساس خود فایق آید.

۲- بیان مسئله و توصیف وضع موجود :

من دانشجوی معلم ورودی سال ۹۵، سه سال است که در رشته علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی مقطع کارشناسی پیوسته، در دانشگاه فرهنگیان استان کرمان مشغول به تحصیل می باشم. مدرسه ای که اکنون به عنوان کارورز در آن مشغول فعالیت هستم، دبستان پسرانه غیرانتفاعی بوعلی است که در ناحیه ۲ شهر کرمان، بلوار امیر کبیر، خیابان بوعلی واقع شده. این مدرسه با تعداد ۴۸۸ دانش آموز هر دو دوره ی ابتدایی و پیش دبستانی را شامل میشود. مدرسه دارای حیاطی نسبتا بزرگ به مساحت ۱۲۰۰ متر بوده و ۲۳ تا کلاس دارد و ۴۵ نفر در این مدرسه مشغول به کار هستند. وضعیت دانش آموزان از نظر اقتصادی-فرهنگی و اجتماعی در سطح متوسط روبه بالامی باشد. از لحاظ وضعیت درسی، دانش آموزان دوره ی اول ضعیف تر از دانش آموزان در پایه های بالاتر هستند و تقسیم بندی دانش آموزان در کلاس ها به گونه ای است که دانش آموزان قوی و ضعیف را از هم تفکیک کرده اند. کلاسی که من در آن مشغول فعالیت هستم پایه چهارم شعبه خیام ۳ می باشد. مساحت کلاس نسبت به تعداد دانش آموزان که ۲۷ نفر می باشند نسبتا کوچک است. دانش آموزان این کلاس از نظر اقتصادی اکثر وضعیت خوبی دارند، در حالیکه از لحاظ فرهنگی و اجتماعی تفاوت چشمگیری در آن ها دیده می شود. به استثناء سه نفر از دانش آموزان، بقیه ی آن ها از وضعیت درسی مطلوبی برخوردار هستند. هدف کلی من در این اقدام پژوهی، برطرف کردن مسئله کمرویی و گوشه گیری آیدین دانش آموز کلاس چهارم خیام و راهکارهایی در جهت اجتماعی کردن اوست.

اهداف جزئی:

۱- ملحق شدن دانش آموز گوشه گیر به گروه های مختلفی که در مدرسه

وجود دارد. (گروه های درسی، پژوهشی، ورزشی، هنری، نمایشی، پرورشی، اجتماعی)

۲- افزایش اعتماد به نفس دانش آموز

محدود ساختن جنبه ها و فعالیت های زندگی، خجالت و سکوت، محرومیت و ناتوانی در برقراری رابطه با دوستان و معلمان، فرار از فعالیت های اجتماعی و به تعویق انداختن انجام دادن کارها، بی حوصلگی و کسالت و احساس خستگی و نگرانی از آینده، کمک خواستن از دیگران هنگام نیاز، ناتوانی در انجام دادن کارها، از این شاخه به آن شاخه پریدن، از ویژگی های افرادی است که اعتماد به نفس پایینی دارند. سازش با وضع موجود و اعتراض نکردن به آن، تسلیم شدن در برابر خواست های دیگران، تقصیر و گناهان را به گردن گرفتن، ناتوانی در بروز احساس، خصومت و پرخاشگری، اجتناب از رقابت، درون گرایی و در خود فرو رفتن، زودرنجی، داشتن نگرش منفی و بدبینانه به اطرافیان، مطرح نکردن اشکالات درسی در کلاس و عقب ماندگی درسی از جمله مواردی است که در بین دانش آموزان گوشه گیر بسیار مشاهده می شود.

در اولین جلسه ای که وارد مدرسه شدم، متوجه شدم دانش آموزی که در انتهای کلاس می نشیند، در طول سه زنگ اول هیچگونه فعالیتی در بحث های کلاسی نمی کند. معلم نیز فقط یک یا دو بار از او سوالات کوتاهی پرسید و این دانش آموز با صدایی که به سختی به گوش می رسید پاسخ داد. او در زنگ تفریح خوراکی خود را برای داشت و در سالن مدرسه به تنهایی قدم می زد. بعد که از معلم کلاس درباره ی او سؤال کردم، معلم از وضعیت درسی اش چندان راضی نبود، اما می دانست که او دانش آموز باهوشی است اما زمانیکه مطلبی را متوجه نمی شود، بخاطر کمروبی سؤالش را نمی پرسد و دچار بدفهمی می شود.

۳- شواهد (۱) :

در مصاحبه ای که با خانم رادان فر، معلم کلاس داشتم، ایشان اطلاعاتی پیرامون توصیف وضعیت تحصیلی آیدین و میزان فعالیت او در کلاس به من دادند و همچنین از ایشان خواستم تا پوشه کار آیدین را در اختیارم بگذارند تا آن را بررسی کنم. (پیوست ۱) زمانی که آیدین را پیش خانم یعقوبی استاد اختلالات بردم و ایشان با پرسیدن چند سوال از آیدین رفتار او را با مشاهده مستقیم زیر نظر گرفتند متوجه کمروبی و ترس او در برقراری ارتباط با دیگران شدند

راهکارهایی را در جهت کمروبی و ترس آیدین به من پیشنهاد دادند. (پیوست ۲) از آنجا که ممکن است دانش آموزان زیادی با مشکل گوشه گیری رو به رو باشند؛ مقالات و کتابهای زیادی مطالعه کردم از جمله مقالات:

۱. اگر فرزندان خجالتی است از ماندانا سلحشور
۲. معلم و دانش آموزان خجالتی و گوشه گیر از زهرا صباغیان
۳. کتاب روانشناسی بازی از محمدعلی احمدوند
۴. همچنین در این زمینه اقدام پژوهی که توسط خانم شهربانو بیانی انجام شده بود را نیز مورد بررسی قرار دادم.

۴- تجزیه تحلیل اطلاعات (یافتن راه حل):

در مصاحبه ای که با خانم رادان فرمعلم کلاس داشتم نیز به این نتایج دست پیدا کردم که کمروبی دانش آموز می تواند به دلایل زیر باشد:

۱. ترس از تمسخر توسط دانش آموزان
۲. شکسته شدن غروردانش آموز در مقابل بچه ها
۳. ترس از طرد شدگی توسط دوستانش
۴. نگرانی نسبت به از دست دادن علاقه معلم نسبت به خود

در مصاحبه ای که با خانم یعقوبی متخصص اختلالات داشتم در رابطه با مشکل دانش آموز به نتایج زیر دست پیدا کردم:

۱. عدم مشارکت در بحث و گفتگوی کلاسی
۲. ترس از طرد شدگی توسط دوستان
۳. نداشتن ارتباط صمیمانه قوی با اطرافیان
۴. بی توجهی والدین و معلم
۵. عدم توجه معلم به تفاوت های فردی دانش آموزان

۸. تشویق دانش آموز گوشه گیر در قبال کار مثبت، تشویق می تواند اعتماد به نفس او را افزایش دهد.

۹. تعیین یک قانون برای کلاس با مضمون عدم تمسخر یکدیگر و برخورد با قانون شکن.

راه حلی که من برای برطرف کردن مسئله کمرویی و گوشه گیری دانش آموز در نظر گرفتم شامل موارد زیر است:

۱. انتخاب دانش آموز گوشه گیر به عنوان سرگروه چرا که وقتی دانش آموز عضو گروهی بوده و مسئولیت سر

گروهی داشته باشد سایر اعضای گروه نسبت به او احساس نیاز کرده و به خاطر جایگاه گروه کلاسی خود هم سعی می کنند سر گروهشان بهترین عملکرد را داشته باشد و حتی در مواردی از او دفاع می کنند .

۲. بحث و تعامل نظر با کلیه دانش آموزان جهت تعیین یک قانون برای کلاس با مضمون عدم تمسخر یکدیگر و

برخورد با قانون شکن؛ زیرا زمانی که قانون عدم تمسخر در کلاس حاکم شود تمامی بچه ها می تواند آزادانه در

بحث های کلاسی شرکت کنند و از طرفی اطمینان خاطر دارند که کسی آن‌ها را مسخره نمی کند و سایر دانش

آموزان هم به خود اجازه مسخره کردن دانش آموز دیگری را نمی دهند چراکه می دانند مجازات خواهند شد .

۳. برقراری رابطه نزدیک صمیمانه با دانش آموز گوشه گیر؛ چون دانش آموز احساس می کند از جهان جدا شده و

دور افتاده لذا زمانی که معلم یا همسالان دانش آموز به او محبت میکنند او را وارد دنیای خود کرده و این احساس

در فرد گوشه گیر به وجود می آید که از دنیای تنهایی خود خارج شده و به دنیای دوستی و روابط اجتماعی ورود

پیدا کرده است.

راه حل های خود را یکی از اساتید مجرب خود در میان گذاشتم. ایشان راه حل هایم را به دلایل قابل اجرا بودن

صرفه جویی در وقت و اثربخشی تایید کردند و تاکید کردند که رفتار شما با دانش آموز گوشه گیر به گونه ای نباشد

که حس ترحم را به او القاعده کند. (پیوست ۳)

۶- اجرای راه حل و نظارت :

راه حل شماره ۱

گام اول : گروه بندی دانش آموزان.

گام دوم : تعیین سرگروه برای گروه ها (اولویت با دانش آموزان کمرو و گوشه گیر است)

گام سوم : تعیین وظایف سرگروه و تاکید بر همکاری اعضای گروه با او.

گام چهارم : تخصیص امتیاز برای سرگروه های فعال و گروه های موفق .

(پیوست ۴)

راه حل شماره ۲

گام اول: تشکیل یک جلسه با تمامی دانش آموزان به منظور وضع قوانین کلاس

گام دوم : نوشتن قانون بر روی یک کاغذ و نصب آن در کلاس با همکاری بچه ها

گام سوم : تعیین مجازات برای قانون شکنی توسط خود بچه ها

گام چهارم : نوشتن مجازات تعیین شده بر روی کاغذ و قرار دادن آن روی میز کار معلم.

(پیوست ۵)

راه حل شماره ۳

گام اول: احوالپرسی از آیدین در شروع کلاس.

گام دوم: در زنگ تفریح تعدادی از دانش آموزان از روی ادب، خوراکی خود را به من تعارف می کنند؛ بنابراین

تصمیم گرفتیم این فرصت را غنیمت شمارم و ضمن تشکر از آیدین، مکالمه صمیمانه ای با او ترتیب دهم.

گام سوم : دعوت به مشارکت در حل تمرین های کلاسی به صورت داوطلبانه.

گام چهارم : به کارگیری بازخوردهای مثبت کلامی و غیر کلامی. (پیوست ۶)

۷- شواهد (۲) توصیف وضع مطلوب :

جهت ارزشیابی نهایی از اقداماتی که انجام شده بود جلسه ای بامدیر مدرسه و معلمان آیدین (آموزگار، معلم ورزش،

معلم خوشنویسی و هنر) ترتیب دادم و جهت تکمیل اطلاعات، رفتار دانش آموز را مورد مشاهده مستقیم قرار دادم

و همچنین با مادر دانش آموز یک مصاحبه از طریق تماس تلفنی انجام دادم. (پیوست ۸)

۸- ارزیابی نهایی و اعتبار سنجی :

در اجرای راه حل شماره ۳ متوجه شدم که توجه بیش از اندازه به دانش آموز گوشه گیر حسادت سایر دانش آموزان را نسبت به او بر می انگیزد و این خود موجب فاصله گرفتن دانش آموزان دیگر از او می شود؛ لذا به جای توجه به خود آیدین، گروه او را مورد مورد تشویق و تمجید قرار دادم این اقدام به آیدین که سرگروه بود احساس مقبولیت می بخشید. همچنین به جای احوالپرسی از آیدین در حین کلاس و در حضور سایر دانش آموزان سعی کردم در ساعات تفریح و زمانی که دانش آموز تنهاست با او گفتگوی صمیمانه ای داشته باشم. در جلسه ای که با خانم یعقوبی متخصص اختلالات و یکی از اساتید دانشگاه داشتم کارهای انجام شده را برایشان توضیح دادم ایشان اجرای راه حل هایم را تایید کردند و آنها را اثربخش دانستند منتها تاکید بسیار داشتند که در اجرای هر سه راه حل باید دقت داشت توجه بیش از اندازه به دانش آموز گوشه گیر سبب اعتراض سایر دانش آموزان نشود و آنها را از معلم دور نکند همچنین پیشنهاد دادند بیش از اندازه با دانش آموز صمیمی نشوم که فرصت سوء استفاده برای او ایجاد نشده و باعث افت تحصیلی نگردد. (پیوست ۷)

۹- نتیجه گیری و پیشنهادات :

در جلسه بحث و گفتگو، آموزگار کلاس، خانم رادان فر از عملکرد آیدین راضی بودند چراکه او به راحتی می توانست سوالات خود را پیرامون مباحث درسی و تکالیف داده شده در کلاس، از معلم و دوستان خود بپرسد که این موضوع موجب پیشرفت تحصیلی او نیز شده بود. معلم ورزش آیدین نیز از اینکه او در گروه بندی های ساعت تربیت بدنی تنها نمی ماند و به صورت گروهی با دوستان خود بازی می کند بسیار خوشحال بود. با توجه به مشاهدات مستقیم خود نیز به این نتیجه دست پیدا کردم که دانش آموز در برقراری ارتباط با سایر همسالان خود پیشرفت زیادی داشته است. نتایج دست یافته از مصاحبه با مادر دانش آموز نیز حاکی از آن است که آیدین به صورت داوطلبانه مسئولیت بعضی از خریدهای منزل را می پذیرد. از آنچه گذشت می توان نتیجه گرفت که راهبرد های اجرا شده بر افزایش اعتماد به نفس و رفع کمروبی آیدین موثر واقع شده است و احساس رضایت را هم در خود دانش آموز و هم والدین و آموزگاران او به وجود آورده است.

پیشنهادهای

در راستای انجام این پژوهش به مواردی برخورد کردم که لازم دیدم به صورت پیشنهاد در اختیار سایر همکاران و والدین قرار گیرد. به آموزگاران توصیه می شود:

۱. هرگز به دانش آموز برجسب کمرویی و خجالتی بودن ننزید و نگذارید دیگران نیز چنین کاری انجام دهند و زمانی که شخص دیگری ابراز کند که این دانش آموز خجالت می کشد، بلا فاصله بگویید: نه! فقط کمی زمان می برد تا با دیگران و موقعیت جدید عادت کند.

۲. هرگز خجالت و رفتار او را دست مایه خنده قرار ندهید. انگشت گذاشتن روی نقطه ضعف دیگران و تجاوز به حقوق آنها کاری ضد اخلاقی است تا چه برسد به اینکه مورد تمسخر و خنده نیز قرار بگیرند.

۳. هرگز دانش آموز گوشه گیر را سرزنش و توبیخ نکنید.

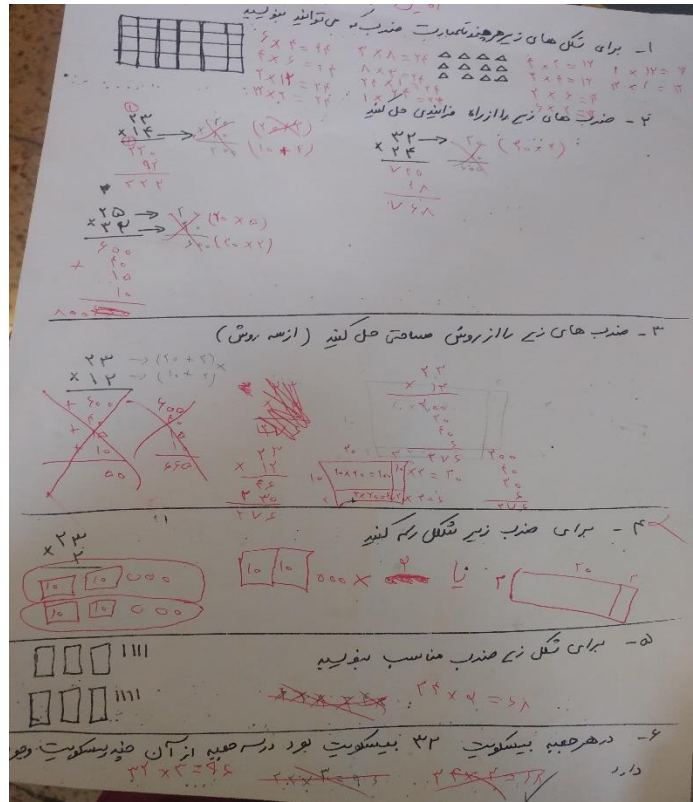
ضمن پیشنهاد به والدین در جهت مطالعه کتب و مجلات با محوریت تربیت صحیح فرزند از آنان خواستارم:

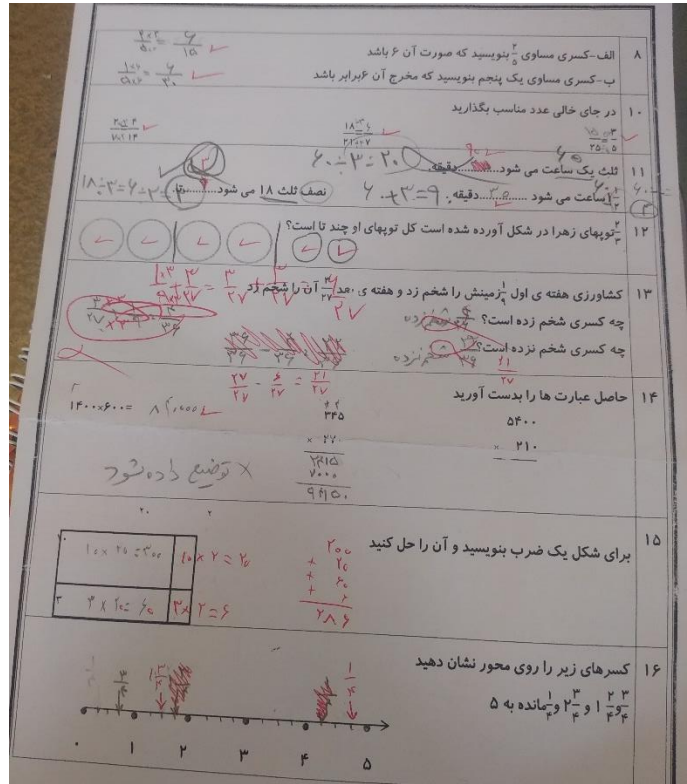
۱. اگر کودک تان در معرض تمسخر یا سخنان نیش دار توسط همسالان خود قرار گرفت او را حمایت کنید و نشان دهید که ناراحتی او را درک می کنید و برای او توضیح دهید که چنین کاری نشان دهنده ضعف دیگری است نه او.

۲. هرگز فرزندتان را با دیگران مقایسه نکنید.

۳. به طور دائم به دنبال نکات و رفتار خوب و مناسب او باشید و آنها را بی درنگ مشخص و تحسین کنید.

پیوست ها :

پیوست ۱ (نمونه ای از پوشه کار دانش آموز)

پیوست ۱ (مصاحبه با آموزگار)

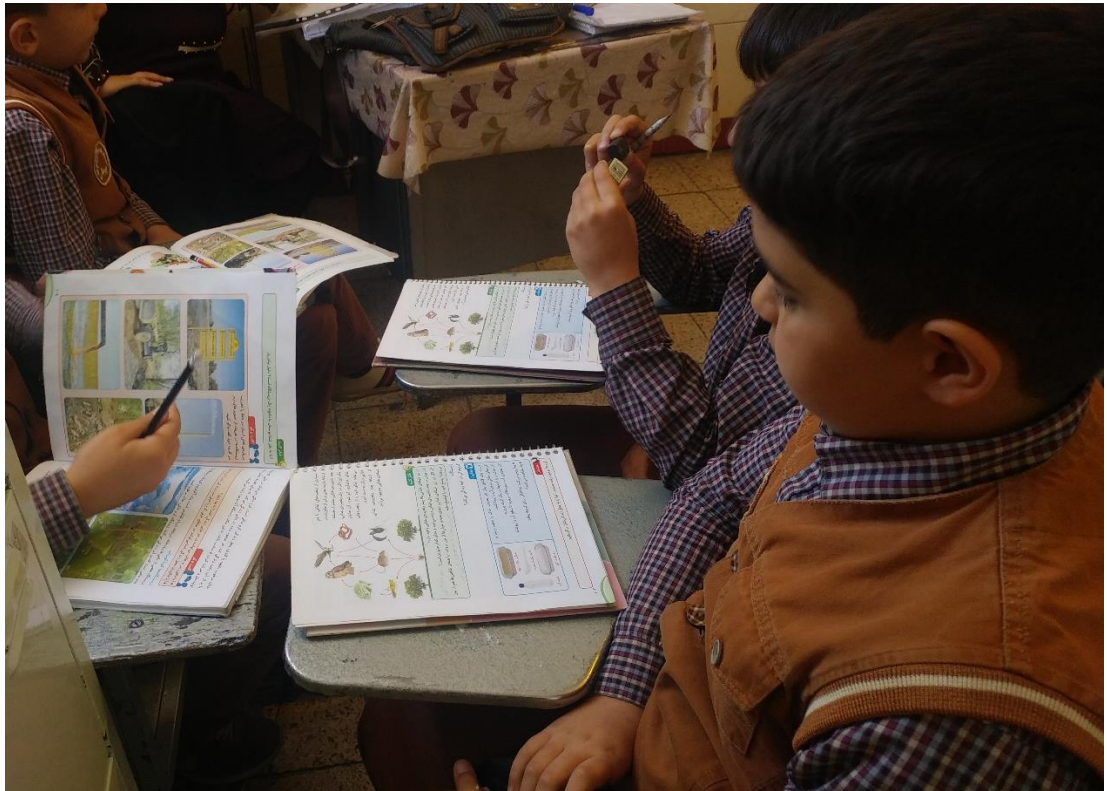
مشخصات	نام و نام خانوادگی: آیدین...	پایه: چهارم	شعبه: خیام ۳	دبستان: غیرانتفاعی بوعلی ناحیه ۲
مشاهدات	دانش آموز هنگام پاسخ دادن به سؤال معلم ارتباط برقرار کردن با اطرافیان (اغلب افراد بزرگ تراز خودش) دچار اضطراب شده و حتی کلماتی را که می خواهد بگوید، فراموش می کند. آیدین اغلب سرش پایین است و جواب سؤالات را فقط بابله و خیر می دهد.			
تفسیر و نتیجه گیری	باتوجه به مشاهدات، دانش آموز درگیر مسأله ی کمرویی، گوشه گیری و ترس در برقراری ارتباط با دیگران و کمبود اعتماد به نفس است.			
پیشنهادات	باید با معلم دانش آموز صحبت شود تا در کلاس توجه بیشتری به او داشته باشد و او را به عنوان سرگروه یا نماینده کلاس انتخاب کند. همچنین به والدین دانش آموز توصیه شود با فرزندشان رابطه ی صمیمانه تری داشته و او را در قبال کوچک ترین کار مثبتی، تشویق کنند			

پیوست ۲ (فرم واقعه نگاری)

پیوست ۳ (گفتگو با خانم دکتر شهسواری)

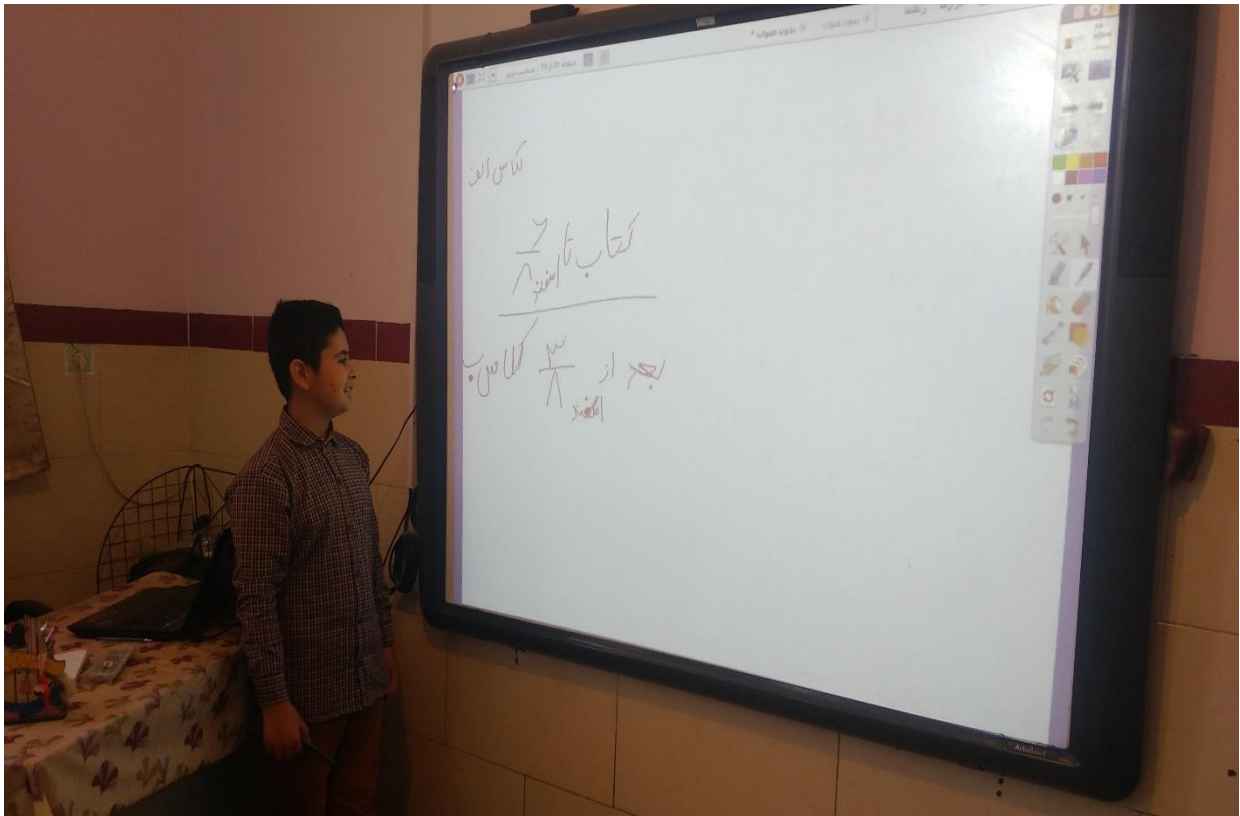
پیوست ۴ (انتخاب دانش آموز به عنوان سرگروه)

پیوست ۵ (مشارکت دانش آموزان در تعیین قانون کلاس)

پیوست ۶ (برقراری رابطه صمیمانه با دانش آموز)

پیوست ۶ (مشارکت داوطلبانه دانش آموز در فرایند تدریس)

پیوست ۷ (نقد و نظر همکاران)

پیوست ۸ (جلسه گفتگو با کادر آموزشی مدرسه)

مشخصات	نام و نام خانوادگی: آیدین...	پایه: چهارم	شعبه: خیام ۳	دبستان: غیرانتفاعی بوعلی ناحیه ۲
مشاهدات	در طی جلسات پایانی رفتارها و روابط آیدین را در مدرسه زیر نظر گرفتم متوجه شدم او رابطه صمیمانه ای با همکلاسی های خود برقرار کرده است همچنین در پرسش های شفاهی درسی توسط معلم، کمتر دچار استرس می شود. او در زنگ های تفریح به همراه دوستانش به بیرون می رود و در کلاس تنها نمی ماند.			
تفسیر و نتیجه گیری	با توجه به تغییراتی که مشاهده شد می توان نتیجه گرفت اضطراب و گوشه گیری دانش آموز کاهش یافته و به همان نسبت موجب افزایش اعتماد به نفس او شده است.			
پیشنهادات	این تغییرات روحیه آیدین باید به خوبی دیده شود و مورد تشویق قرار گیرد؛ همچنین از خانواده دانش آموز درخواست شود تا در این اقدام، همکاری لازم را داشته باشند چرا که خانواده نقش بسیار پررنگ تری در تربیت، تشویق و اصلاح رفتارهای فرزند خود دارند.			

پیوست ۸ (فرم واقع نگاری)